

İlkokul Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerini Etkileyen Faktörler

Kübra AKTU KONAK^{1*}

¹Samsun İl Millî Eğitim Müdürlüğü, İrem Yavuz Anaokulu, Samsun

¹<https://orcid.org/0009-0000-3691-2552>

*Corresponding author: kubra_aktu@hotmail.com

<https://doi.org/10.5281/zenodo.10726838>

Araştırma Makalesi

Makale Tarihiçesi:

Geliş tarihi: 10.10.2023

Kabul tarihi: 19.01.2024

Online Yayınlanma: 29.02.2024

Anahtar Kelimeler

- 1 İlkokul
- 2 Girişimcilik
- 3 Çocuk girişimciliği
- 4 Girişimci özellikler

ÖZET

Bu araştırmanın amacı ilkökul öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini etkileyen faktörlerin neler olduğunu ortaya koymaktır. Bu araştırmanın çalışma grubunu 2022-2023 eğitim öğretim yılında Samsun ilinde bulunan Millî Eğitim Bakanlığına bağlı bir ilkökulda bulunan öğrenciler oluşturmaktadır. Toplam 20 öğretmen ile çalışılmıştır ve 765 öğrenci taramadan geçirilmiştir. Araştırmanın verileri anket-görüşme tekniği kullanılarak elde edilmiştir. Araştırma verileri alınmadan önce çalışmanın verilerini alacak öğretmenler ile görüşmeler yapılmış ve formun güvenilirliği sağlanmaya çalışılmıştır. Çalışma sonrası elde ettiğimiz verilerin değerlendirilmesinde ise nitel veri çözümleme tekniklerinden olan betimsel analiz ve içerik analizi kullanılmıştır. Verilerin tanımlanması sonrası yorum yapılmıştır. Araştırma verilerinin içerisinde kişiye özel bilgilerin olabileceği düşünülerek gizlilik ilkesini çalışmaya katılan 5 sınıf öğretmenine bireysel olarak görüşülerek pekiştirilmiştir. Çalışmaya katılan öğrencilerin kişisel bilgileri paylaşılmamış ve öğrenci ismi yerine kod verilmesi istenmiştir. Verilerin alınması sonrası ayrıntılı incelenerek, veriler tablolaştırılmıştır.

Factors Affecting The Entrepreneurship Tendencies of Primary School Students

Research article

Article History:

Received: 10.10.2023

Accept: 19.01.2024

Available online: 29.02.2024

Keywords:

- 1 Primary School
- 2 Entrepreneurship
- 3 Child entrepreneurship
- 4 Entrepreneurial characteristics

ABSTRACT

The aim of this research is to reveal the factors affecting the entrepreneurial tendencies of primary school students. The study group of this research consists of students in a primary school affiliated with the Ministry of National Education in Samsun in the 2022-2023 academic year. A total of 20 teachers were studied and 765 students were screened. The data of the research was obtained using the survey-interview technique. Before collecting the research data, interviews were held with the teachers who would collect the data of the study and the reliability of the form was tried to be ensured. Descriptive analysis and content analysis, which are qualitative data analysis techniques, were used to evaluate the data we obtained after the study. Comments were made after the data were defined. Considering that there may be personal information in the research data, the confidentiality principle was reinforced by individual interviews with the 5 classroom teachers who participated in the study. Personal information of the students participating in the study was not shared and a code was requested instead of the student's name. After the data was received, it was examined in detail and tabulated.

GİRİŞ

Dünyamız her zaman olduğu gibi değişerek ve gelişerek döngüsüne devam etmektedir. Dünya var olduğundan beri her canlının hayat döngüsünün devam etmesi ebeveynlerine bağlı olarak devam etmektedir. Şüphesiz ki korunmaya en çok ihtiyacı olan canlı insandır. Dünyaya

geldikten sonra ebeveynleri olmadan yaşamını devam ettiremeyecek durumda olan insan, gerek fiziksel gelişimi gerekse kişilik gelişimi açısından ailenin süzgecinden geçmektedir. Değişen dünyamızda ebeveynlik rolleri de tarih boyunca da değişmeye ve gelişmeye muhtaçtır.

Günümüz koşullarında iş hayatında akademik hayatta evlilik hayatında, sosyal çevrede daha doğrusu insanın olduğu her alanda artık yetişkinlerden beklenen davranış özellikleri farklılaşmıştır. Özellikle teknolojinin dünya yaşamında getirdiği değişiklikler göz ardı edilemeyecek seviyededir. Çok hızlı geçen zaman ve çok hızlı değişen kurallara uyum sağlama, grup çalışmasının önemi, teknolojiye hâkim olma, gelişmeye ve yenilikleri adapte olma, yeni dünya düzeninin etkili yetişkinleri olmak için gereklidir. Etkili yetişkinlerin ortaya çıkmasında ebeveynlerin rolü ise oldukça fazladır. Bir çocuğun kişiliğinin gelişmesinde ailenin katkısı oldukça önemli bir paya sahiptir.

Şahin (2008)'e göre bireyin eğitiminde en önemli basamaklardan birisi ilköğretimdir. İlkokullar çocukların öğrenme olaylarının ve öğrenme yaşantılarının en yoğun yaşandığı ikinci evredir. 0-5 yaş arası bebeklik ve ön çocukluk çağından sonra en önemli öğrenme çağı ilköğretim çağıdır. Bu dönem 6-11 yaş dönemi çocuklarını kapsamaktadır. İlkokul programlarında girişimcilik becerisini artıracak müfredat mevcuttur. Burada öğretmenin becerisi ve girişimciliği olan inancı programın daha yararlı olmasını sağlayacağı açıktır.

Ülkemizde kreş ve gündüz bakımevlerinde ve anaokullarında çocuk gelişimi ya da okul öncesi öğretmenlik bölümlerinden lise, ön lisans, lisans ve lisan üstü eğitime sahip kişiler görev yapabilmektedir (Resmi Gazete, 2015 n. 29342; Resmi Gazete, 2019 n.30827). Dolayısıyla öğretmenlerin aldıkları eğitimler ve mesleki donanımları arasında büyük fark oluşturmaktadır. Bu durum, öğretmenlerin ders planlarına ve bu planları uygulama biçimlerine de yansımakta, öğretmen faktörünü ön plana çıkarmaktadır (İnan, 2017). Çocuğun genel hayatı ve davranış görüntülerinin şekil aldığı yaşam alanı okullardır. Gününün çoğunu okulda geçiren çocuk otorite olarak öğretmenini benimsemekte ve öğretmeninden aldığı dönütler sayesinde kişilik gelişiminde etkili olmaktadır. Öğretmenin girişimcilik becerisini yüceltmesi ve geliştirmesi çocukların edindiği bilgileri kullanmalarında ve bu bilgileri transfer yoluyla yeni problemleri çözmede kullanmalarında anahtar rol oynamaktadır.

Ebeveynlerin çocuklarını yetiştirirken kullandıkları davranış örüntüleri, çocuklarının kişiliğinin gelişmesine yönelik yaptıkları çalışmalar, geleneksel çocuk yetiştirme yöntemlerini ne kadar benimsedikleri, çocukların hür ve özgür düşünce yapılarını ne kadar destekledikleri, çocukların yöneticilik düzeylerini ne kadar besleyebildikleri, günümüz dünyasının temel özelliklerini ne kadar kazandırabildikleri önemlidir. Burada yeni dünya düzeninin temel özelliklerini kazanmak için çocukların girişimci öğrenci özelliklerini sahip olmaları gereklidir.

Modern eğitimde sadece akademik bilgi kazanmak ve akademik anlamda başarılı olmak yeterli olmamaktadır. Her anlamda donanımlı bireyler yetiştirmek hedeflenmektedir. Özellikle gelişmiş ülkeler yenilikçi fikirleri ve yenilikçi anlayışlara değer vermekte bu durum eğitim sistemlerini de etkilemektedir. Ekonomik gelişmenin sağlanması ve ülkelerin gelişmesi için ihtiyaç duyulan temel gereksinimin sağlıklı yaratıcı beyin olduğu anlaşılmıştır. Verilen eğitimin ve kazanılan becerilerin toplumun ihtiyaçlarına aynı zamanda ise bireyin ihtiyaçlarına da karşılık vermesi gerektiği kanaati oluşmuştur. Böylelikle eğitimin önemi her geçen gün daha da artmaktadır.

Girişimcilik eğitiminin, eğitim politikalarının bir parçası olmasıyla birlikte girişimci bireylerin sosyal hayat içinde ve ekonomik faaliyetlerde aktif roller almaya başlaması amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda Amerika, İsviçre, Japonya, Fransa ve Almanya gibi birçok ülkede temel eğitim, ortaöğretim ve yükseköğretim kurumları eğitim programlarında girişimcilik eğitimlerine yer vermektedir (Erbil, 2021). Tarhan ve Gülmez (2021) girişimcilik becerilerinin kazandırılmasına ilişkin olarak yapmış oldukları çalışmalarında Japonya’da ilkökul, ortaokul ve lise düzeyinde bireylerin girişimcilik becerisinin geliştirilebilmesi adına eğitim öğretim faaliyetlerinde proje uygulamalarının etkin bir şekilde kullanıldığını saptamışlardır. Yine aynı şekilde Almanya’da ilkökul, ortaokul ve liselerde “Girişimcilik Ruhu Programı” uygulanmakta ve bu program kapsamında girişimcilik ruhunu canlandırmak ve girişimcilik kültürü oluşturabilmek adına BMW tarafından finanse edilen Almanya Girişimcilik Haftası etkinlikleri düzenlenmektedir (Öztürk, 2019).

Muhakkak ki girişimcilik özelliklerine sahip çocukların yetişkin hayatta kendilerine ailelerine ve nihayetinde ülkelere yadsınamayacak katkıları bulunmaktadır. Hatta bunun bir ileri boyutu olan insanlığa katkıları önemli seviyelerdedir. Girişimci özelliklerine sahip çocuklara örnek verilmesi günlük hayatımızda çok da zor değildir. Bugün Güney Afrika vatandaşı olan Elon Musk, aynı zamanda Amerikan vatandaşıdır. Çocukluğundan beri bilim ve teknolojiye meraklı olduğu ve her zaman farklı girişimci özellikleri ile dikkat çeken Musk’ın, bu özelliği tüm yakın çevresi tarafından dile getirilmiştir. Bugün Elon Musk, kurduğu Space X firması ile uzay teknolojileri alanında insanlığı ileri boyutta taşıyan seviyeye gelmiştir. Yine Elon Musk’ın kurduğu Tesla adlı otomobil firması ile elektrikli otomobil organize yapısını kurmuştur. Bu girişimcilik özelliklerine sahip çocuk yetişkin döneminde dünyanın en zengin 3 insanından biri olmuştur. Şüphesiz bu zenginlik kendi ülkesine ve kendi ülke vatandaşlarına da büyük maddi kazançlar sağlamıştır. Daha spesifik bir örnek vermek gerekirse Suriye kökenli olan ve ailesi Suriye’den Amerika’ya mülteci olarak yerleşen bir ailenin mensubu olan Steve Jobs, Apple adlı şirketi kurarak dünyanın en fonksiyonel akıllı cep telefonlarını üretmiştir.

Bugün Apple adlı şirketin piyasa değeri 2 trilyon dolar civarında ve ülkesini kazandırdığı döviz yıllık 140 milyar dolar civarındadır. Girişimcilik ruhuna sahip her çocuk ve bu girişimcilik eğilimlerinin geliştirilmesi ile ülkelerin de kaderini değiştirdiği bariz bir şekilde görülmektedir

Yukarıda ismi geçen girişimcilik ruhuna sahip çocukların eğitilerek dünya çapında şirketler kurması icatlar yapması rastlantı değildir. Bu kişiler buldukları bölgede olsa idi ve hiçbir şekilde gelişmiş ülkelerde eğitim alma olanağına sahip olmasaydı, aynı başarıları gösterebilirler miydi sorusu her ne kadar cevaplaması zor da olsa genel görüş aynı başarıyı gösterememelerinin çok daha zor olacağı yönündedir. Girişimcilik eğilimleri desteklenen ve girişimcilik ve yenilikçilik alanında geliştirilen çocukların girişimcilik eğilimlerin başarılı olacağı ve tüm yeteneklerini sergilemeleri çok daha kolay olacaktır. Burada ilkökul kademelerinde eğitim alan çocukların bu gelişim dönemlerindeki girişimcilik eğilimleri incelenmesi, araştırılması ve desteklenme yöntemlerinin netleştirilmesi ülke geleceği içinde önemli ve çok değerlidir. Ülkemizden bir örnek vermek gerekirse Bayraktar ailesinin sahibi olduğu insansız hava aracı üretim üssü olan Baykar yine girişimci ve yenilikçi bir eğitim anlayışından çıkmış gençlerin yeşerttiği ve geliştirdiği bir kurumdur. Örnekleri çoğaltmak ve gelişmiş bir toplum olmak adına girişimcilik ve yenilikçi duygulara eğilimlere ve yeteneğe sahip çocukların bulunup en kısa sürede geliştirilmesi insanlık adına ve ülke geleceği adına vazgeçilemeyecek bir unsurdur.

Girişimcilerin sahip olduğu bu özellikler ve yetkinlikler toplum üzerinde hem sosyal hem de ekonomik alanda olumlu etkiler bırakmış ve gelişmiş ülkeler bireylere eğitim yoluyla çocukluktan itibaren girişimcilik becerisinin kazandırılmasını hedeflemişlerdir (Deveci, 2015). Bu hedef doğrultusunda girişimcilik eğitimi tanımı ortaya çıkmış ve eğitim kurumları girişimcilik özelliklerinin bireylere kazandırılabilmesi için eğitim faaliyetlerinde bulunmaya başlamışlardır (Durrant, 2014; Akyürek, 2013; Krueger ve Brazeal, 1994).

Araştırmanın Amacı

Çalışmanın amacı; girişimci özelliklere sahip öğrenciler ile girişimci özelliklere sahip olmayan öğrenciler arasındaki farkları tespit etmektir. Bu farklılıkları ortaya çıkaran değişkenleri belirlemektir. Belirlenen değişkenlerden olumsuz olanları olumlu hale getirerek girişimci özelliklere sahip olmayan öğrencilerin de girişimcilik yeteneklerinin geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Ayrıca girişimci özelliklere sahip olmayan öğrencilerin bu yeteneklerinin gelişmemesinin sebepleri ortaya çıkacak ve çocukların gelişimi adına önemli bir veri elde edilmiş olacaktır. Elde edilen sonuçlar ışığında ebeveynlere bilgilendirme yapılabilecek ve okulun rehberlik servisi ile öğrencilerin girişimcilik özellikleri desteklenme çalışmasına başlanabilecektir. Bunun yanında öğrencilerin girişimcilik özelliklerini etkileyen ebeveyn

tutumları konusunda eğitim planlaması yapılabilir. Alınan sonuçlar aynı zamanda öğretmen farkındalığının gelişmesine katkı sağlayacaktır. Böylelikle girişimcilik özelliklerini destekleyen eğitim ortamı ve aile ortamı oluşturulmasına önemli bir katkı sağlanacaktır.

Araştırmanın Önemi

İlkokul 2.sınıf öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini etkileyen faktörler konulu dönem çalışmamız 7-8 yaş aralığında olan 2. sınıf öğrencilerin girişimcilik eğilimlerini etkileyen faktörleri ortaya çıkaracaktır. Günümüz çağında alfa kuşağı olarak adlandırılan ve çok çabuk değişim gösteren, gelişme açık çocukların girişimcilik yetenekleri de dönem içerisinde değişim göstermektedir. Dönem proje konumuz ile birlikte günümüz ilkökul 2.sınıf öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini etkileyen faktörler güncel hali ile araştırılmış ve incelenmiş olacaktır. Her ne kadar girişimcilik eğilimleri etkileyen faktörler geçmiş yıllarda başka tez konuları ile araştırılsa da en güncel haliyle çalışmamızda bulunacaktır. Günümüz ilkökul 2.sınıf çocuklarının girişimcilik düzeylerini etkileyen faktörlerin tespit edilmesi ile istenilen girişimcilik düzeyine gelemeyen ve erişemeyen öğrencilerin önlerinde bulunan engeller tespit edilecek ve eğitimciler ile bu engellerin aşılması sağlanabilecektir.

Çocuk eğitiminde; özgüveni yüksek, girişimci, yeniliğe açık ,üretme kabiliyetine sahip, katılımcı, grup çalışmasına uygun öğrenci yetiştirmek önemli bir yer tutmaktadır. Bu özellikler girişimci çocuklarda bulunan temel özelliklerdir. Yaptığımız çalışma, girişimci çocukların gelişmesini engelleyen faktörlerin tespit edilmesi ile birlikte pedagoji ve çocuk eğitim alanında çalışan tüm disiplinlere yol gösterebilecektir.

Kuramsal Çerçeve

Son yıllarda ekonomi ve teknoloji alanlarında olduğu kadar eğitim alanında da girişimcilik ve girişimci bireylerin yetiştirilmesi üzerinde önemle duruluyor. Girişimcilik, bir toplumun ekonomisinin gelişmesi için dinamik bir güç olması sebebiyle özellikle sanayi toplumundan bilgi toplumuna geçişle birlikte bütün dünyada büyük bir önem kazanmıştır (Bozkurt ve Erdurur, 2013).

Girişimcilik, bireylerin etrafındaki fırsatları fark edip, risk alarak bu fırsatlara yönelik plan ve projeler yapma, bunları günlük hayata taşıma ve böylelikle hayatı daha yaşanabilir hale getirme uğraşı olarak ifade edilmektedir (Gömlüksiz ve Kan, 2009). Girişimcilik eğilimleri ile ilgili literatürde birçok çalışmanın bulunduğu ve çoğunlukla üniversite düzeyinde yapılmış olduğu görülmektedir.

Girişimcilik, MEB'in 2005, 2009, 2013 ve 2017 yıllarında ilköğretim programlarında üzerinde önemle durduğu sekiz temel beceriden birisidir (Yurtseven ve Ergün, 2018) ve öğretim programlarında disiplinler arası bir yaklaşımla yer almıştır. Ayrıca girişimciliğin, 2017'de

yenilenen güncel öğretim programlarında da, öğrencilere kazandırılması amaçlanan sekiz anahtar yetkinlikten birisi olduğu görülmektedir; ancak bu becerinin öğrenciler tarafından ne derece kazanıldığını belirleyen bir ölçek bulunmamaktadır. Bu nedenle Türkiye’de ilkökul öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerinin belirlenmesinde kullanılacak bir envanterin geliştirilmesine ihtiyaç olduğu görülmüştür. Bu bağlamda geliştirilen envanterin, literatürdeki bu boşluğu gidererek ilkökul öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerine yönelik yapılacak çalışmalara ışık tutacağı umulmaktadır. Bunun yanında, öğrencilerin girişimcilik becerilerini kazandırma sürecinde, girişimcilik eğilimlerinin saptanması, gerek eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesinde, gerekse yapılacak uygulamaların organizasyonunda önemli bir yere sahiptir. Bu nedenle geliştirilen envanterin, girişimcilik becerilerine yönelik eğitim uygulamalarının yapılmasına ve öğrencilerin girişimcilik özelliklerinin geliştirilmesine de katkı sağlayacağı düşünülmektedir (Yurtseven ve Ergün, 2018).

Milli Eğitim bakanlığının temel müfredatında da girişimcilik konusu her zaman önemli bir yere sahip olmuştur. Ancak görüldüğü üzere girişimcilik özelliklerine sahip öğrencilerin tanımlanması ve onların tespit edilerek özelliklerinin geliştirilmesi amacıyla yapılan bir çalışmaya rastlanılmamış fakat tespit etme ve öğretmenlerin girişimcilik eğilimleri üzerine çalışmaların olduğu görülmektedir. Şüphesiz ki Milli Eğitim Bakanlığı öğrencilerin gelişimini üst düzeyde tutmak için tüm çalışmaları yapmakta ve öğrencilerin iyi derecede yetiştirilebilmesi için girişimci özelliklerini de beslemeye müfredat yolu ile çalışılmaktadır.

Başarılı bir girişimcinin şu bireysel temel özelliklere sahip olması gerektiği söylenebilir: Çalışkanlık, organizasyon kabiliyeti, denetim yeteneği, bilgi, çevresi ile barışık olma, azim, basiret, akılcılık, risk üstlenme, kararlılık, kendine güven ve sürekli kendini yenileme. Bu nitelikleri önemleri itibarıyla en aza indirgersek, bu kişinin girişimci olabilmesi için; risk ve sorumluluk üstlenebilme, dinamik bir kişilik, yeniliklere açık olma, büyüme tutkusu gibi belirli niteliklere sahip olması gerektiğini söyleyebiliriz.

“Potansiyel girişimci ruhu taşıyan kişiler” (Top, 2006) kullanıldığına göre, girişimcinin belli özelliklerinin olacağı da açıktır. Bu ruha sahip kişiler çıkarlarını kovalarken, riski, getiri, başarı, mücadele, bağımsızlık, ve kendini geliştirme gibi gerekçelerin peşinden koşarak bazen planlayarak bazen de kendiliğinden girişimci olurlar. Bu kişiler, girişimci olmayanlara göre beceri, yetenek, kapasite, deneyim ve bilişsel algılama ve fırsat kovalama yönünden motive olma bakımından, değer yaratıcı amaçlar belirlemek bakımından, fırsatları görebilme ve kaynak yetersizliğini bahane etmeden, değerlendirmeye odaklanma bakımından, riski görme ve doğru değerlendirme, iyimser olma yönünden, belirsizliğe karşı dayanıklı olma bakımından diğer insanlardan farklıdırlar (Top, 2006). Bu tanımlamalardan ortaya çıkan sonuç, girişimcinin

gerçekten emsalsiz bir kahraman olduğudur. Şüphesiz ki bütün bu özelliklerin bir kişide bulunması imkansız gibidir. Ancak, girişimcilik yazınında son zamanlarda böylesi bir “kahramanlaştırma” eğilimi göze çarpmaktadır (Top, 2006).

Girişimcilik tanımlarından da anlaşılacağı üzere girişimci özelliklerine sahip bir birey; atılgan , yaparak yaşayarak öğrenmeyi seven, yeni olay ve durumlara kolaylıkla adapte olan, yaşlılarından farklı düşünme becerisine sahip olan, farklı bilgileri daha kolay öğrenen ve adapte olan, bilgi transferi konusunda öğrendiklerini yeni öğrenmeler yoluyla taçlandıran , okumayı seven, yeni yaşantılar ve deneyimler yapmaktan çekinmeyen, iletişime açık, pozitif düşünce yapısına sahip, arkadaşlarına yön verebilen, yaşlılarına göre daha cesaretli ve öğrenme aktivitesi yüksek öğrenci olarak tanımlanabilir. İlkokul 2.sınıf öğretmenlerine yönelik olarak hazırlayacağımız girişimci özellikleri sahip öğrencileri tespit etmede kullanacağımız form soruları yine bu özellikleri ortaya koyacak sorular olacaktır.

MATERYAL ve METOD

Çalışmanın bu bölümünde araştırmanın modeli, çalışma grubu, araştırmanın veri toplama da kullanan araçlar, verilerin toplanması ve elde edilen verilerin analizi hakkında bilgiler verilmiştir. Çalışmamız boyunca öğretmenlere çalışmayı katıldıkları için teşekkür edilmiş ve girişimci özelliklere sahip öğrenci özellikleri konulu bilgilendirici metin verilmiştir.

Araştırmanın Yöntemi

Araştırma türü olarak nicel araştırma yapılması amaçlanmaktadır. Öncelikle literatür analizi ile ilkökul öğrencilerinin girişimcilik eğilimi ve bu girişimcilik eğilimini etkileyen faktörler ele alınacaktır. Bu şekilde mesöğrencilerin girişimcilik eğilimlerini olumsuz etkileyen yönler tespit edilecek ve öğrencilerin girişimcilik konusunda daha fazla nasıl başarılı oldukları sağlanacaktır. Bu çalışmada anket çalışmasıyla öğrencilerin girişimcilik eğilimleri ve girişimcilik eğilimlerini etkileyen faktörler hakkında görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmaktadır.

Araştırmamız ilkökul öğrencilerine yapıldığından dolayı araştırma grubumuzu çok iyi tanıyan eğitimli öğretmenleri yardımıyla yapılmıştır. Araştırmamızın gerekliliği üzerine yüz yüze anket uygulama metodu tercih edilmiştir. Girişimci eğilim sahibi öğrencilere yönelik tüm sorular çalışmamıza katılan öğretmenler tarafından yüzyüze olarak uygulanmıştır.

Verilerin Toplanması

Girişimci özelliklere sahip çocukları en iyi tanıyan öğretmen grubu tabii ki sınıf öğretmenleridir. Öğretmenlerimiz aynı zamanda girişimci özelliğe sahip çocukları çok iyi

tanıdıkları gibi bunların sosyal hayatlarını-ekonomik durumlarını ve çocukların içinde yaşadıkları dünyayı çok iyi bilmektedirler. Bundan dolayı anket sorularına verilen cevapların çok büyük olasılıkla doğru tespit ve bakış açısıyla cevaplandırıldığı kanaati oluşmaktadır.

Girişimci öğrencilere yönelik sorduğumuz tüm sorular onların kişisel özelliklerini yaşadıkları sosyoekonomik düzeyi geçmişlerine yönelik varolan karakteristik özellikleri ortaya koymaktadır. Anket yöntemi ile sorulan sorulara aldığımız cevaplar ve bu cevapları yorumladığımız kısım araştırma sorularının analizi kısmında ayrıntılı bir şekilde verilmiştir. Araştırma yöntemi ile bir çok öğrencinin birden fazla detayı kısa zamanda doğru bir şekilde veri olarak elimize geçmiştir

Anket yönteminde çalışmayı katılmayı reddeden öğrenci ve veliler ayrıştırılmıştır. Katılımın gönüllülük esasına göre olması dikkat edilmiştir. Öğrencilerin kişisel bilgilerinin saklanması amacıyla öğrenci ismi kullanılmamış ve her öğrenci kodlanarak ankete katılmıştır. Alınan bilgilerin çalışma sonucunda imha edileceği ve hiçbir şekilde isim kimlik verilen cevapların kime ait olduğu gibi özel konuların yayınlanmayacak aktarılmıştır.

Araştırma yöntemimize katkı vermek isteyen öğretmenler, çalışmamıza veli görüşmeleri yaparak daha sağlıklı veri almamız için katkı sağlamışlardır. Çalışma sonucu çalışmaya katılan sınıf öğretmenlerine sunum şeklinde verileceği ve alınan bilgilerin istatistik çıktılarının öğretmenlerle paylaşılacağı açıklanmıştır. Çalışmamıza katılan öğretmenlerin akademik bir çalışmada olmaktan memnuniyet duydukları ve akademik çalışmanın vereceği istatistiki bilgilerin kendi gelişimine de katkı sağlayacak olmasının memnuniyet verici olduğunu ifade etmişlerdir.

BULGULAR ve TARTIŞMA

Çalışmamıza katılan öğrencilerin tanımlayıcı özelliklerine ilişkin sorulan sorulara alınan cevaplar Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Öğrencilerin tanımlayıcı özellikleri

Özellik	Sayı (n)	Yüzde (%)
Öğrencinin yaşı		
6 yaş	0	0,00
7 yaş	40	%50
8 yaş	40	%50
9 yaş	0	0,00
Öğrencinin Cinsiyeti		
Kız	26	32,5
Erkek	54	67,5
Öğrencinin Kardeş Sayısı		
Tek çocuk	15	18,75

2 kardeş	28	35,00
3 kardeş	22	27,50
4 ve daha fazla	15	18,75
Öğrencinin Geçmişte Yaşadığı Fiziki Rahatsızlığı/Kronik Sağlık Problemi Var Mı?		
Evet	0	0,00
Hayır	80	100,00
Eğitim Görülen Sınıf Mevcudu		
20-25	21	26,25
26-30	29	36,25
31-35	12	15,00
36-39	14	17,50
40 ve daha fazla	4	5,00
Öğrenci Düzenli Kahvaltı Yapıyor Mu?		
Evet	72	90,00
Hayır	8	10,00

Girişimci özelliklere sahip öğrenciler üzerinde yapılan çalışmamızda elde ettiğimiz sonuçlarda %50 civarında 7 yaş ve %50 civarında 8 yaş öğrencilerin oluşturdu görülmüştür. Buradan da anlaşılacağı üzere ilkokul 2. sınıfta okuyan tüm öğrencilerinin yaş seviyelerinin 7 ve 8 yaş arasında olduğu, yaşı büyük olan öğrencilerin bu grup içerisinde olmadığı, böylelikle aynı yaş grubu çocukların bir arada bulunduğu teyit edilmiştir.

Araştırmanın güvenli ve geçerli olması açısından da bu durumun teyit edilmesi önemli bir yer kaplamaktaydı. İlkokula başlama yaşınının 68 ve 72 aylık arası çocuklarda isteğe bağlı, 72 ay ve sonrasında zorunluluk, 60 ve 68 aylık arasında ise yine isteğe bağlı olması sebebiyle bir yaşlık sapmalarının normal olduğu kabul edilmiştir. Zihin gelişimi itibarı ile de çocuklar aynı dönem içerisinde kabul edilmiştir.

Girişimci özellikleri sahip çocukların cinsiyet dağılımı %32,5 oranında kız öğrenci, %67,5 oranında erkek öğrencilerden oluşmaktadır. Tabloda da görüldüğü üzere 26 kız öğrenci ve 54 erkek öğrenci tespit edilmiştir (Tablo 1). Verinin buradaki kısmı girişimci özelliklere sahip erkek öğrencilerin daha fazla olduğunu göstermiştir. Bu maddenin yorumlanmasında erkek öğrencilerin daha baskın karakterde olduğu ve bu sebeple de bu yaş dönemi çocukların arasında ise yine beklenen olarak erkek çocuklarının girişimci özelliklere sahip olma oranlarının yüksek olduğu görülmüştür. Kültürel toplumumuzda kız çocuklarının yetiştirilme tarzından kaynaklanan daha ağırbaşlı ve sakin kişilik yapısıyla büyütülmesinin bir yansıması olduğu düşünülmektedir.

Yaptığımız çalışmanın sonucuna göre girişimci özelliklere sahip çocukların kardeş sayıları nezdinde yoğunluğun 2 ve 3 kardeş olarak olduğu görülmektedir. Girişimci özellikleri sahip çocukların %62,5'lik kısmı 2 ve 3 kardeşli ailelerde yetişmektedir (Tablo 1). Buradan

çıkartılacak sonuç kardeşler arası ilişkilerin ve bağımlı girişimci özellikleri desteklemesidir. Pedagogların da söylediği gibi kardeş sayısının artması çocuklardaki sorumluluk duygularının artmasını sağlamaktadır.

Gelişmiş özelliklere sahip 80 öğrenciye uyguladığımız çalışma sonucunda bu çocukların tamamının geçmişte herhangi bir ciddi fiziki rahatsızlık yaşamadıkları ve kronik bir sağlık problemleri olmamıştır. (Tablo 1). Çalışmamızın bu maddesindeki elde edilenlerden biri küçük yaşlarda yüksek ateşli hastalık geçiren çocukların beyin gelişiminin etkilenebileceği kanısı üzerine kurulmuş olup bu durumun girişimci özellikleri de etkileyebileceğini teoreminden yola çıkılarak araştırmaya eklenmiştir. Ciddi bir sağlık problemi geçirmeyen çocukların girişimcilik özelliklerini yüksek olabileceği kanısı oluşmuştur.

Girişimci özelliklere sahip öğrencilerin eğitim gördüğü sınıf seviyeleri ortalama olarak birbirine yakın seviyelerdir. Ancak anket sonucumuza bakılırsa %63,5 değer ile sınıf mevcudu düşük sınıflarda girişimci özelliklere sahip çocukların daha fazla olduğu gözlenmektedir (Tablo 1). Her öğretmenin tahmin edebileceği gibi sınıf mevcudunun düşük olacağı sınıflarda, öğrenciler kişilik özelliklerini daha iyi yansıtabilmekte ve kendilerini ifade etme yetenekleri daha yüksek seviyede olmaktadır. Şimdi burada sınıf mevcudu 40 ve üzerinde olan sınıflarda öğrencilerin kişilik özelliklerinin saptanması ve öğrencinin kendini ortaya koymasının daha zor olduğu açıktır. Yaptığımız çalışmada bu bilgiyi doğrular nitelikte sonuçlara ulaşılmıştır.

Çalışmamızdaki beslenme alışkanlıkları üzerine bulunan sorumuz öğrenci düzenli kahvaltı yapıyor mu sorusuydu. Burada metabolizmanın çalışması, beyne oksijen ve ihtiyacı olan enerjinin gönderilmesi ve okuldaki öğrenme ortamında dinç bir beyinle öğrenmeye hazır bir şekilde eğitim ortamında bulunulması muhakkak ki besleyici bir kahvaltı ile mümkün olacaktır. Kahvaltının öğrenme ortamında öğrenme aktivitesi içerisinde olan öğrencinin öğrenme potansiyelini yükselttiği birçok araştırma ile ispatlanmıştır. Girişimci özelliklerin sergilenmesi noktasında da öğrencinin enerji ihtiyacı olan kaloriyi kahvaltıda alması gerekmektedir. Aldığımız cevaplar neticesinde de bu bilgilere paralel olarak %90 oranında girişimci özelliklere sahip öğrencilerin kahvaltı yaptığı ve beslenmelerine dikkat ettiği sonuç ortaya çıkmıştır (Tablo 2).

Çalışmamıza katılan öğrencilerin ailelerinin tanımlayıcı özelliklerine ilişkin sorulara alınan cevaplar Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2. Öğrencilerin ailelerinin tanımlayıcı özellikleri

Özellik	Sayı (n)	Yüzde (%)
Ebeveyn Eğitim Durumu		
Okur-yazar değil	2	2,50
İlkokul	14	17,50

Ortaokul	18	22,50
Lise	16	20,00
Üniversite	28	35,00
Lisansüstü	2	2,50
Ebeveyn Çalışma Durumu		
Sadece baba çalışıyor	32	40,00
Sadece anne çalışıyor	0	0,00
Her ikisi de çalışıyor	48	60,00
Her ikisi de çalışmıyor	0	0,00
Ebeveyn Vefat Durumu		
Anne vefat	0	0,00
Baba vefat	6	7,50
Her ikisi de vefat	0	0,00
Her ikisi de hayatta	74	74,00
Ebeveyn Tutumu		
Otoriter	4	5,00
İzin verici	12	15,00
İhmalkar	11	13,75
Demokratik	53	66,25
Aile Ekonomik Durumu		
Çok zayıf	8	10,00
Zayıf	30	37,50
Orta	22	27,50
İyi	14	17,50
Çok iyi	6	7,50
Öğrenciye Somut Aile İçi Görevler Veriliyor Mu?		
Evet	71	88,75
Hayır	9	11,25

Girişimci özelliklere sahip çocukların ebeveynlerinin eğitim durumu incelendiğinde üniversite mezunu ebeveynlerin daha fazla sayıda olduğu görülmektedir. %35'lik kısım üniversite eğitimi almış ebeveynlerdir. Bunları %22,5'luk seviye ile ortaokul %20'lik seviye ile lise öğrenimi gören ebeveynler izlemektedir. Okullarımızın bulunduğu bölgenin sosyoekonomik özellikleri de göz önüne alındığında gelir seviyesi düşük, eğitim durumlarının zayıf olduğu bir bölgedir. Buradan da anlaşılacağı üzere üniversite eğitimi almış ebeveynlerin diğer mezuniyet seviyesine sahip ebeveynlerin çocuklarına göre girişimci özelliklere sahip çocuk yetiştirme oranı çok daha fazladır. Buradan anlayacağımız kesin bir kanı varsa bu da ebeveynlerin eğitim seviyesinin artması ile çocukların girişimcilik özelliklerini geliştirmesi birbiriyle yakından ilişkilidir.

Esasen üniversite eğitimi almış ebeveynlerin ebeveynlik yeteneklerinin de yüksek olması beklenen bir durumdur. Eğitim almış ebeveynlerin çocukları kendini gerçekleştirme ve ifade etme hususunda da iyi olmakta ve girişimci ruhlarını geliştirerek devam etmektedirler. Çalışma

yapılan okullar yöresinde eğitim seviyesi düşük olmasına rağmen, okur yazar olmayan ve ilkökul mezunu olan ailelerin sadece %20'lik oranı girişimci özelliklere sahip çocuk yetiştirebildikleri görülmüştür. Eğitim seviyesinin ebeveynler arasında yükselmesi girişimci özellikleri sahip çocukların da yetiştirilmesi anlamında önemlidir.

Girişimci özelliklere sahip çocukların ebeveynlerinin çalışma durumu incelendiğinde; çalışmayan ailelerin çocuklarının olmadığı ve babanın çalışmadığı ailenin bulunmadığı ortaya çıkmıştır (Tablo 2). Türk kültür ailesi yapısı gereği babanın çalışması esastır. Burada da aynı veri desteklenmiştir. Bu verimizde dikkat edilmesi gereken nokta anne ve baba her ikisi de çalışan ailelerin çocuklarının %60 oranında girişimci özelliklere sahip çocukların olduğu gözlenmiştir. %40'lık paya sahip olan sadece baba çalışıyor seçeneği de kuvvetli bir seçenek olarak karşımıza çıkmıştır (Tablo 2). Burada net bir ayırım yapmamıza rağmen anne ve babanın her ikisi de çalışan ailelerin çocuklarının girişimci özelliklerinin daha yoğun olabileceği kanaati oluşmaktadır.

Ebeveyn vefat durumunda ise %92,5'lük oran ile girişimci çocukların ebeveynlerinin her ikisinin de hayatta olduğu bilgisi görülmektedir. %7,5'lük oran ile girişimci özelliklere sahip çocuklarının baba vefat seçeneği işaretlenmiştir (Tablo 2). Buradan anlamlı bir veri çıkmamış olmasına rağmen okullardaki baba vefat oranının düşük olduğu gerçeğinden hareketle ebeveynlerinden babası vefat eden çocukların da girişimci özelliklere rahatlıkla sahip olabileceği kanısı oluşmuştur. Burada çalışmanın yapıldığı okullarımızın bulunduğu bölgeler kırsal bölge sayılabilecek ve şehirleşmenin az olduğu bölgeler olması sebebiyle aile bağları güçlüdür ve çocukların gelişimleri aile tarafından desteklenmektedir.

Girişimci özellikleri sahip öğrencilerin ailelerinde bulunan ebeveyn tutumu araştırılmıştır. Bu maddenin tespit edilmesinde sınıf öğretmenlerinin ileri derecede olan gözlem yeteneği ve öğrencilerini ve velilerini çok iyi tanıması elimizi güçlendirmiştir. Yine çalışmaya katılan öğretmenlerimizin alanında uzman ve tecrübeli öğretmenler olması bu maddenin güvenilirliğini artırmıştır.

Öğrencinin ailesinin ebeveyn tutumu verilerine bakıldığında baskın bir şekilde demokratik aile yapısında büyüyen çocukların girişimci özelliklere sahip çocuk olma olasılıklarının çok daha yüksek olduğu görülmektedir. %66.25'lik oran ile baskın bir sonuç elde edilmiştir (Tablo 2). Bu maddeden de anlaşılacağı üzere demokratik ailelerde; çocuğun karar verme, aile görüşlerini alma, kendini ifade etme isteklerini ortaya koyabilme ortamı çok daha fazladır. Çocuklara kontrollü özgürlük tanınan demokratik ailelerde girişimci özelliklerin üst seviyeye çıkması da muhakkak ki yüksek olasılıktır. Bu veriden çıkan sonuç bir de şunu

göstermektedir ki çocukların kendini gerçekleştirme noktasına ulaşmalarında demokratik aile tutumlarının önemi fazladır.

Girişimci özelliklere sahip çocukların ailelerinin ekonomik durumu çocukların girişimcilik yeteneklerini etkileyip etkilemediği hususunda araştırma yapılması amacıyla bu madde çalışmamıza eklenmiştir. Gelen verilere bakıldığında okullarımızın bulunduğu bölgedeki ekonomik yapının orta derece olduğu düşünülürse gelen veriler de bu yönde paylaşım ile ortaya çıkmıştır. Okullarımızın içinde bulunduğu coğrafyadaki ekonomik durum ile gelen veri birbirine paraleldir.

Genel olarak girişimci özelliklere sahip çocukların zayıf ekonomik durumlu ailelerde ortaya çıktığı ancak %37,5'lik orana en yakın seviye olarak orta gelir düzeyinde bulunan hücrede 27,5'lük kısım ve iyi düzeyde bulunan %17 buçukluk kısım birbirine yakın olarak görülmektedir (Tablo 2). Buradan da anlaşılacağı üzere ailenin ekonomik durumunun çocukların girişimci özelliklerini belirleme noktasında etkisinin olduğu ancak anlamlı bir ayrımın olmadığı görülmektedir. Bu veri bize ailelerin ekonomik durumundan ziyade ailenin ebeveyn tutumlarının daha baskın bir şekilde öğrencilerin girişimci özelliklerine de desteklediği kanaatini oluşturmuştur.

Aile içerisinde sorumluluk alan çocukların ileriki yaşlarında zor görevlerde buldukları hayatlarının kontrolünü kendi ellerinde tuttukları yapılan araştırmalarla ispatlanmıştır. Çalışma grubumuza yönelttiğimiz aile içerisinde öğrenciye somut aile içi görevler veriliyor mu sorusuna ezici bir üstünlükle evet yanıtı verilmiş ve %88-75 frekansla evet yanıtı ağırlık kazanmıştır (Tablo 2). Bu sonuç itibarıyla girişimci özelliklere sahip çocukların aile içerisinde somut görevleri olduğu ve ailenin öğrenciye güvenerek somut görevler verdiği görülmektedir. Nitekim verilen görevi sağlıklı bir şekilde yerine getiren çocuk özgüveni yerinde başarıya duygusunu tatmış ve şahıs olarak kendini önemli hisseder seviyeye gelmiştir. Bu durumların tamamının öğrencinin girişimci özelliklerini desteklediği kanaati oluşmuştur.

Çalışmamıza katılan öğrencilerin okul dışı aktivitelerine ilişkin sorulara alınan cevaplar Tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 3. Öğrencilerin okul dışı aktivitelerine ilişkin özellikler

Özellik	Sayı (n)	Yüzde (%)
Öğrenci Okul Dışı Herhangi Bir Kursu Devam Ediyor Mu?		
Evet	68	85,00
Hayır	12	15,00
Öğrenci Herhangi Bir Sportif Aktivite İle Uğraşılıyor Mu?		
Evet	58	72,50
Hayır	22	27,50

Girişimci özellikleri yüksek olan öğrencilerin %85 oranında okul dışı herhangi bir kursa devam ettikleri tespit edilmektedir. Veri bize net bir şekilde bir öğrencinin girişimci özelliklerini desteklemek istiyorsak okul dışında da bir kursa ve aktiviteye devam etmesi gerektiğini göstermektedir. Girişimci özelliklerin gelişebilmesi için farklı öğrenme ortamlarında öğrenme isteğinin doyurulması gerekmektedir. Yapacağımız yorum bu paralelde olmakta ve okul dışı herhangi bir kursa devam edilmesi durumunda farklı öğrenme ortamlarında farklı öğrenmeler kişinin kendine olan özgüvenini geliştirmekte yeteneklerinin farkına varılmasını sağlamakta ve girişimci özelliklerin ortaya konmasını desteklemektedir. Bununla ilgili yapılan araştırmalar ve tez çalışmaları bu durumu desteklemektedir. 2. sınıf çocuklarının okul dışı herhangi bir kursa devam etmeleri milli Eğitim bakanlığının aile eğitimlerinde de fazlaca yer almaktadır. Okul psikolojik danışma merkezlerinin atılganlık eğitimleri aile hekimleri problem çözme eğitimleri tamamında öğrencinin kişisel gelişiminin desteklenmesi için bir branş ya da hobi üzerine bir kursa devam edilmesi tavsiye edilmektedir. Sonuç tüm bu bilgileri doğrular niteliktedir.

Çalışma grubuna yönelttiğimiz öğrenci herhangi bir sporcu aktivite ile uğraşıyor mu sorusuna aldığımız cevaplar yüksek çoğunluk ile %72,5 oranla evet yanıtı olmuştur. Öğrencilerimizin %85'lik kısmı okul dışı herhangi bir kursa devam ederken bunların %72,5'lük kısmı ise bir sportif aktivite ile uğraştığı bilgisi edinilmiştir (Tablo 2). Sportif aktivite ile uğraşmak çocukların disiplin anlayışını geliştirmekte, fiziki sağlığını yükseltmekte ve zeka seviyesini yükseltmektedir. Aldığımız cevap ve veri sayesinde girişimci özelliklere sahip çocukların %72,5'inin sportif bir aktivite ile uğraştığı sonucu gelmiştir (Tablo 2). Ailelere girişimci özellikleri sahip çocuk yetiştirmek için çocukları sportif aktiviteye yönlendirilmesi gerektiği kanısını verebiliriz. Öğrencilerin sportif aktivite ile uğraşmaları sonucu yakın ilişki içerisinde oldukları arkadaşları ile güzel bir hiyerarşi içerisinde toplumsal rollerin de pekiştirmesi konusunda muhtemeldir. Sportif aktivite ile farklı bir öğrenme ortamı içerisinde bulunarak beyninin sportif aktivite ilgili bölümlerini geliştirerek daha sağlıklı bir beyin yapısına ulaşabilirler.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Çalışma 765 öğrenci üzerinde başlamış ve bu öğrencilere ek bir formunda belirlenen ölçütlerle girişimci özellikte olan öğrenciler tespit edilmeye çalışılmıştır. 765 öğrenci üzerinde yaptığımız çalışmalar sonucu 80 öğrencinin girişimci özellikleri sahip olduğu ve bu özelliklerini yaşlıtlarına ve akrabalarına nazaran daha iyi sergileyebildikleri görülmüştür. Toplam çalışmaya

katılan öğrenci sayısı 765, girişimci özellikleri sahip öğrenci sayısı ise 80 öğrenci olarak bulunmuştur buradan bir oranlama yapılacak olursa %11 civarında girişimci özelliklere sahip öğrenci tespit edilmiştir. Bu oran yapılan çalışmanın hedefe ulaştığını ve girişimci özellikleri sahip öğrencilerin de ortalama %10 civarında olacağı tahmin edilmekteyken çalışma sonucunda %11 civarında neredeyse tam hedef tutturulmuştur. İçinde 2. sınıf öğrencilerinin bulunduğu her sınıfta lider özelliklere sahip öğrenciler %10'u geçmemekte olduğu belirtilmektedir. Girişimci özelliklerde ise lider özellikli öğrenciler arasında paralel bir yapı olduğu düşünülürse hedef kitlemizi bulmakta doğru tespit ve doğru sayıya ulaşılmıştır.

Yaptığımız çalışmalar girişimci özelliklerine sahip %11'lik oran olan 80 öğrenci üzerinde üzerinde olmuştur. Anket çalışmamızda, girişimci özelliklere sahip çocukların temel özelliklerinin, ayrıca aile yapılarının yaşam tarzlarının neler olduğu araştırılmıştır. Buradan elde ettiğimiz sonuçlar ile bu 80 öğrencinin ortak yönleri ortaya çıkarılmaya çalışılmış ve girişimci özelliklere sahip öğrencilerin yetiştirilmesinde katkı sağlayacağı sonucuna varılan maddeler tespit edilmiştir. Bu elde ettiğimiz sonuçlar ile bir girişimci özelliğe sahip çocuk yetiştirmek için hangi esaslara daha çok sahip çıkılacağı ve uyulacağı tavsiyesi elde edilmiştir. Yaptığımız çalışmada aldığımız sonuçlar tabii ki 765 öğrenci içerisinde tespit edilen 80 öğrenci üzerinden yapılmaktadır. Yapılan çalışmaların ve araştırma alanlarının genişletilmesi sonuçları daha da olumlu hale getirecektir.

Yaptığımız çalışmaların temeline bakıldığında girişimci özelliklere sahip çocukların bazı temel özelliklerinin baskın bir şekilde bulunduğu gözlenmiştir. Burada öncelikle öğrenci yaşının girişimci özellikleri sahip olmada ayırt edici bir faktör olmadığı, en azından 2. sınıf seviyesinde olan öğrenciler arasında ayırtıcı bir veri elde edilmemiştir. Öğrencinin cinsiyeti kapsamında ise girişimci özelliklere sahip öğrencilerin %67.5lik kısmının erkek öğrenci olduğu görülmüş ve edindiğimiz sonuç olarak ilkökul 2. sınıf seviyesindeki girişimci öğrencilerin çoğunun erkek öğrenci olduğu tespit edilmiştir. Buradan hareketle erkek öğrencilerin daha pozitif hareketli ve kültürel olarak da desteklenen, cesaretlendirilen kişiliklere sahip olduğu kanaati oluşmuştur. Bu veri aslında kültürel olarak da erkek çocuklarının daha girişken yetiştirildiğinin kanıtı olarak görülmüştür. Buradan edineceğimiz bir sonuç kız öğrencilerin de en az erkek öğrenciler kadar girişimci seviyeye gelene kadar desteklenmeye ihtiyaçları olduğudur.

Girişimci özelliklere sahip öğrencilerin sadece %18,75'i tek çocuktur. Geriye kalan %72'lik kısım 2 veya daha fazla kardeş içerisinde büyüyen çocuklardır. Edindiğimiz sonuç ise kardeş sayısının artması ile birlikte çocuklardaki girişimcilik seviyesini de yukarı doğru çıkmasıdır. Nitekim kardeşler arası çekişme, öğrenme ortamının artması, iletişim yeteneğinin

kardeşler arasında daha iyi şekilde gelişmesi gibi olumlu özellikleri girişimci özellikleri de desteklediği kanatını oluşturmaktadır. Burada alacağımız sonuç girişimci özelliklere sahip çocukların kardeş sayısını fazla olmasının olumlu sonuç doğurduğudur. Girişimci özelliklere sahip çocukların geçmiş dönemlerinde fiziki bir rahatsızlık, yüksek ateşli bir rahatsızlık ya da kronik bir rahatsızlıkları olmadığı bilgisi alınmıştır. Yaptığımız çalışma sonucunda bu çocukların %100'ü herhangi bir fiziksel rahatsızlık geçirmemişlerdir ve kronik bir rahatsızlıkları yoktur. Aldığımız veriler net bir şekilde geçmiş dönemlerinde sağlıklı bir çocukluk geçiren 2. sınıf öğrencilerinin girişimci özelliklerinin daha iyi olduğu yönünde olmuştur.

Girişimci özelliklere sahip çocukların eğitim gördüğü sınıfta sınıf mevcudunun az olması ile doğrudan bir ilişki tespit edilmiştir. Sınıf mevcudu ne kadar azsa girişimci özelliklere sahip olan öğrencilerin kendilerini gösterme oranları da bir o kadar fazladır. Çalışmamıza katılan girişimci özelliklere sahip öğrencilerin %62,5'i sınıf mevcudu düşük sınıflarda tespit edilmiştir. Buradan da anlaşılacağı üzere girişimci özelliklere sahip bir çocuk yetiştirmek için sınıf mevcudunun düşük olduğu okullar ve sınıflar tercih edilmelidir. Girişimci özelliklere sahip çocukların ebeveyn eğitim durumlarında anlamlı bir veri yakalanmıştır. Girişimci özelliklere sahip çocukların %35'inin ebeveynleri üniversite mezunudur. Burada eğitim seviyesi yüksek ailelerin çocuklarının girişimci özellikleri daha fazla sahip olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır. Ebeveynlerin eğitim seviyelerini yükseltmeleri çocuklarını da girişimci özelliklere sahip çocuk olarak yetiştirmelerini sağladığı kanaati oluşmuştur.

Ebeveyn çalışma durumunda aldığımız veri net bir veridir ve yüzde yüze yakın olarak evde baba çalışıyor ya da ailede hem anne hem baba beraber çalıştığı sonucu alınmıştır. Ailesinde sadece anne çalışan ya da her iki ebeveyninde çalışmadığı aile yoktur. Buradaki ana duruma bakıldığında anne ve babanın her ikisinin de çalışan ailelerin çocuklarının girişimcilik özellikleri %60 oranında daha baskın bir şekilde sahip olduğu sonucudur. Buradan da diyebiliriz ki anne ve baba her ikisi de iş hayatında olan ailelerin çocuklarının girişimcilik özellikleri daha fazladır. Esasen yaptığımız çalışmada anne ve babanın da eğitim seviyesi yüksek olan aile yapısında, anne ve babanın çalışma olasılığının yüksek olduğu değerlendirilmiş ve bu sonuç ebeveyn çalışma durumu sorusundan gelen bilgiyle örtüşmüştür. Her iki ebeveynin iş hayatında olması ailenin daha sosyal olmasını sağlamış ve ekonomik gelişim olarak da aileyi desteklemiştir. Bu durum aynı zamanda girişimci özelliklere sahip çocukların da gelişimini desteklediği kanaatini oluşturmuştur.

Girişimci özelliklere sahip çocuklarının ebeveynlerinin vefat durumu araştırılmış ve %74'lük baskın kısım ile ebeveynlerin her ikisinin de hayatta olduğu verisi alınmıştır. Çalışılan grubun yaklaşık %11'i babası vefat ettiği görülmüştür. Aldığımız veride ise girişimci özellikleri

sahip çocukların %7,5'lik kısmının babasının vefat ettiği görülmüştür. Buradan aldığımız sonuç şaşırtıcı olmakla birlikte her ikisi hayatta olan ebeveynlerin çocuklarının girişimci özellikleri daha çok sahip olduğu kanaati oluşsa da babası vefat eden öğrenci sayısının az olması sebebiyle babası vefat eden 6 öğrencinin de girişimci özelliklere sahip olduğu değerlendirildiğinde, örneklem grubumuzdaki baba vefat kısmının girişimci özellikleri anlamlı bir şekilde etkilemediği sonucuna da varılmıştır.

Çalışmamızın en çarpıcı sonuçları ise ebeveyn tutumu noktasında olmuştur. Girişimci özelliklere sahip çocukların aileleri %66.25 oranıyla yüksek bir çoğunluk ile demokratik aile yapılarından çıkmıştır. Buradan edinilen net sonuç demokratik aile içerisinde yetişen öğrencilerin girişimcilik özelliklerinin çok daha fazla olduğudur. Demokratik ailelerde çocukların da gelişiminin iyi seviyede ve yüksek seviyede olması bilimsel olarak da beklenmektedir. Çalışma sonucu ailelere verilecek tavsiye girişimci özelliklere sahip çocuk yetiştirmek istemeleri halinde demokratik ebeveyn tutumlarını benimsemeleri olacaktır.

Aile ekonomik durumu konusunda ise aldığımız veriler, ailelerin ekonomik durumunun çocukların girişimci özelliklerini tespit etme noktasında ayrıştırıcı olmamasıdır. Çalışmanın yapıldığı örnekler grubumuzu genel aile gelir seviyeleri orta düzeydedir girişimci çocukların yoğunlaştığı kısım ise zayıf ve orta gelirli aileler olarak yoğunlaşmıştır. Bu sebeple ailelerin ekonomik durumu ile girişimci özelliklere sahip çocukların arasındaki bağlantı aldığımız veri sonucu net olarak tespit edilememiştir.

Girişimci özelliklere sahip çocukların tespit edilmesinde ve bunların özelliklerini ortaya konulması kapsamında yaptığımız çalışmada sorduğumuz soru öğrenci okul dışı herhangi bir kursa devam ediyor mu sorusu olmuştur. Aldığımız sonuç girişimci özelliklere sahip öğrencilerin %85 oranının yüksek bir çoğunluk ile okul dışı herhangi bir kursa devam ettikleri yönünde olmuştur. Buradan aldığımız veri sonucu ailelere girişimci özelliklerini geliştirmek için çocukların okul dışında herhangi bir kursa devam etmelerinde iyi bir destekleyici unsur olduğu olmuştur.

Girişimci özelliklere sahip çocukların beslenme noktasında verileri araştırılmış ve temel bir soru olarak düzenli kahvaltı yapıyor mu sorusu yöneltilmiştir. Aldığımız cevap yine ayrıştırıcı bir oran olan %90 oranında bu öğrencilerin düzenli olarak kahvaltı yaptığı yönünde olmuştur. Aldığımız sonuç bize net bir şekilde girişimci özellikleri sahip çocukların %90'ının kahvaltı yaptığı ve ailelere girişimci çocuklar yetiştirmek için düzenli kahvaltı yaptırmaları gerektiği yönünde olmuştur. Esasen güzel bir kahvaltı öğrencinin kişisel gelişimi ve akademik gelişiminde önemli yere sahiptir ve fiziksel sağlık için olmazsa olmazdır.

Girişimci özelliklere sahip çocukların %72,5'luk kısmı sportif aktivite ile uğraşmaktadır. Aldığımız sonuç net bir sonuç olup girişimci özelliklere sahip bir çocuk yetiştirmek isteniyorsa çocuğun bir sportif aktivite ile uğraşması gerektiğidir. Bu aktivite çocuğun girişimcilik özelliğini geliştirdiği ve bu konuda çocuğu daha yukarılara taşıdığı sonucu alınmaktadır.

Yaptığımız çalışma sonucunda aldığımız net cevaplardan ve verilerden biri ise öğrenciye aile içinde somut görevler verilip verilmediği sorusu olmuştur. %88'lik veri ile girişimci özellikleri sahip çocukların büyük bir çoğunluğuna aile içinde ekmek alm, alışveriş yapma, ev temizliği, ödevlerini kontrolü gibi somut görevler verildiğidir. Girişimci özellikleri sahip öğrenci yetiştirmek isteyen velilere bu veriden aldığımız güçle vereceğimiz en etkili tavsiye öğrenciye aile içinde somut görevler vermelerinin gerekmesidir.

Yaptığımız çalışma sonucunda pedagoğlara, eğitim psikologlarına, psikolojik danışmanlara, çocuğunu daha iyi yetiştirmek isteyen ebeveynlere ve girişimci özelliklerini yukarı seviyeye çıkarmaya çalışacak ebeveynlere vereceğimiz tavsiyeler özetle ;

Çocukların kardeşinin olması , kız çocuklarının da girişimci özelliklerinin desteklenmesi için daha fazla çaba sarf edilmesi, çocukların 0-8 yaş aralığındaki fiziki rahatsızlıklarının ileri seviyelere gitmeden ve kronik hal almadan önlenmesi, şartların el verdiği ölçüde sınıf mevcudunun düşük olduğu sınıflarda eğitim-öğretime devam etmeleri, ebeveyn olarak akademik gelişimlerini sürdürmeleri ve lisans seviyesinde eğitim almaya gayret göstermeleri , aile içerisindeki çocuk yetiştirmedeki tutumlardan demokratik aile yapısını benimsemeleri , çocuklarına mutlaka okul dışı bir kursa devam etmelerini sağlamaları, ayrıca herhangi bir sportif aktivite ile uğraşmaya teşvik etmeleri, düzenli beslenmelerine dikkat edip kahvaltı alışkanlığını mutlaka kazandırmaları ve son olarak öğrenciye aile içinde somut görevler vermeleri, girişimci özelliklere sahip çocuk yetiştirme konusunda yaptığımız kapsamlı araştırma neticesinde edindiğimiz verilere dayalı olarak edeceğimiz tavsiyelerdir.

KAYNAKLAR

- Avşar M., 2007. Yükseköğretimde öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinin araştırılması, Çukurova Üniversitesinde bir uygulama (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana
- Bozkurt Ö. ve Erdurur K., 2013. Girişimci kişilik özelliklerinin girişimcilik eğilimindeki etkisi: Potansiyel girişimciler üzerinde bir araştırma. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 8(2), 57-78.
- Deveci İ. ve Çepni S., 2015. Öğretmen adaylarına yönelik girişimcilik ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *International Journal of Human Sciences*, 12 (2), 92-112.
- Durrant, DE., 2014. Entrepreneurial intentions: Making the case for entrepreneurship education. partial fulfilment for the degree of Doctor of Philosophy, Capella University, United States of America.
- Erbil, B., 2021. İlkokul 4. Sınıf öğrencilerinin sosyal girişimcilik niyetlerinin incelenmesi. (Yayınlanmamış doktora tezi). Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.
- Gömlüksüz MN. ve Kan AÜ., 2009. Sosyal bilgiler dersi öğretim programının eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme ve girişimcilik becerilerini kazandırmadaki etkililiğinin belirlenmesi (Diyarbakır ili örneği). *Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları*, 1, 39-49.
- İnan Z., 2017. Reggio Emilia yaklaşımı ve proje yaklaşımı, Anı Yayıncılık
- Kereci N., 2022. Sınıf öğretmenlerinin girişimcilik özellikleri ile karar verme beceri düzeylerinin belirlenmesi: Ordu ili örneği (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> adresinden edinilmiştir.
- Şahin A., 2009. Okul öncesi eğitim kurumuna devam eden 5-6 yaş grubu çocukların dil gelişimi ile annelerin okuma ile ilgi ve alışkanlıkları arasındaki ilişkinin çeşitli değerler açısından incelenmesi (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.
- Tarhan M. ve Gülmez A., 2021. Girişimcilik Becerisinin Kazandırılmasında Proje Tabanlı Öğrenme Yaklaşımı: Japonya Örneği. *Ulusal Eğitim Akademisi Dergisi*, 5 (1), 175-188 .
- Top S., 2006. Girişimcilik: Keşif Süreci, BETA.
- Yurtseven R. ve Ergün M., 2018. Çocuklar için girişimcilik eğilimleri envanterinin (ÇGEE) geliştirilmesi. *Journal of Theoretical Educational Science*, 125-145